بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަމަރީއާއި ހުކުމް ފޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2025/HC-B12/27,28
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުދީ ފަރާތްތައް: 1. އާމިނަތު ޝިހުނާ (އެޑްރެސް ސިއްރުކުރެވިފައި)
  2. މުޝްރިފް ނިޒާމް (އެޑްރެސް ސިއްރުކުރެވިފައި)
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޙާޖް އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު
ފަނޑިޔާރު ފާތިމަތު ފަރްޙާ
ފަނޑިޔާރު ދީޝާޒް ފަރީދު

ހުކުމް ތާރީޚު: 22 މުޙައްރަމް 1447 / 17 ޖުލައި 2025

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ތާރީޚް:

07 މުޙައްރަމް 1447

02 ޖުލައި 2025

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުންތައް:

- ނަންބަރު: [redacted]/AM/2025/10 (2025/HC-B12/27 ޤަޟިއްޔާގައި)
  [redacted]/MA/2025/11 (2025/HC-B12/28 ޤަޟިއްޔާގައި)
- ނިންމި ކޯޓު: [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- މައުޟޫޢު: ކޯޓު އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމިގޮތް އަދި ކޯޓު އަމުރު
- ހުށަހެޅި ތާރީޚް: -
- ނިންމި ތާރީޚް: 04 ޖޫން 2025

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ވަކީލު ޙާޟިރުވީ:

ޑެޕިއުޓީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]

ޑެޕިއުޓީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތްތައް

1. ([illegible]) [illegible]
   ދާއިމީ އެޑްރެސް: [illegible]

2. ([illegible]) [illegible]
   ދާއިމީ އެޑްރެސް: [illegible]

ޖިނާއީ – ކޯޓު އަމުރު – ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) –

ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) – [illegible] – ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުން – [illegible]

[illegible]

މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ

1. މިއީ، [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު (މިހާ ފަހުން "[redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު" ނުވަތަ "ތިރީ ކޯޓު") ގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/10 (04 ޖޫން 2025) "ކޯޓު އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމިގޮތް" އަދި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/09 (04 ޖޫން 2025) "ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމިގޮތް" އިން ނިންމާފައިވާ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2025/11 (04 ޖޫން 2025) "ކޯޓު އަމުރު" އަދި [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަންދު އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން (މިހާ ފަހުން "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް" ނުވަތަ "ދައުލަތް" ނުވަތަ "ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް") ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ [illegible] މައްސަލައެކެވެ.

2. [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/10 (04 ޖޫން 2025) "ކޯޓު އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމިގޮތް" އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާ މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-B12/27 ގެ މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތަކީ [redacted] [redacted]، އާމިނަތު ޒިޔާއެވެ.[1]

3. [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]AM/2025/09 (04 ޖޫން 2025) "ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމިގޮތް" އިން ނިންމާފައިވާ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2025/11 (04 ޖޫން 2025) "ކޯޓު އަމުރު" އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާ ނަންބަރު

---

[1] ދ.ރ.އ ނަންބަރު A[redacted]

2025/HC-B12/28 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތަކީ [redacted] [redacted] [illegible] ނިޒާމްއެވެ.[2]

4. މި ދަޢުވާގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ހިނދަކު، "އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ [redacted]، އާމިނަތު ޝިޔާނާ[3] އަދި [redacted] [redacted]، [illegible] ނިޒާމް[4] އަށް މާނަކުރެވޭނެއެވެ. މި ދަޢުވާގައި، އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާނަމަ، އެ ފަރާތެއްގެ ނަމުގައި މާނަކުރެވޭނީ އެ ގޮތުގެ ފަރާތަކަށްކަމަށްވާނެއެވެ.

5. މި ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ބަހުސްކުރުމުގެ ނިންމުންތަކަކީ އެއް ހާލަތަކާ ގުޅިގެން ނުކުރެވޭނެ އަޑުއެހުމަކާ ނުލާ ނިންމުންތަކަކަށްވުމާއި، ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އެއްވެސްފަރާތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިސްވެދިޔަ **[illegible] އަދި [illegible] [illegible] ވ. [illegible] [illegible] [illegible]**[5] ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށް މަސްއަލަތަކަށް ހިނގާފައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި[6] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ 'މަސްއަލަތަކާ ގުޅޭ [illegible] [illegible] އުޞޫލު'[7] އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މި މަސްއަލަތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ހުށަހަޅާ [illegible] ޤަޟިއްޔާގެ އެއް ދަޢުވާއެއްގެ ގޮތުގައި 2 (ދެ) ޤަޟިއްޔާ އެއްކޮށްގެން ކަމަށް ބަލައި "ސަފްހާ ނަންބަރު ގޮތް" އެއް ދަޢުވާގެ ގޮތުގައި ބެލުން ޚާއްޞަކުރެވިފައިވާތީ އެގޮތުގެމަތިން ބަލައިފައިވަނީއެވެ.

---

[2] ދރއ ނަންބަރު: A[redacted].

[3] ދރއ ނަންބަރު: A[redacted].

[4] ދރއ ނަންބަރު: A[redacted].

[5] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2018/SC-A/31 ޤަޟިއްޔާ.

[6] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2018/SC-A/31 ޤަޟިއްޔާގެ 13 ވަނަ ނުކުތާގައި.

[7] [illegible] [illegible] ނަންބަރު: FAM/2021/02 (27 ޖަނަވަރީ 2021) ގައި ފާސްކުރައްވާފައިވާ އުޞޫލު.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތް

6. ދައުލަތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިނާއީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) (މީގެ ފަހުން "ޖިނާއީ ކުށުގެ ޤާނޫނު") ގެ ދަށުން 2 (ދޭއް) ދަޢުވާއާއި،[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން 5 (ފަހެއް) ދަޢުވާ[9] 07 މާރިޗު 2024 ދުވަހު [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި އާމިނަތު ދިރާރުގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވާއެވެ. އަދި، މުސްލިމް ނިޒާމުގެ މައްޗަށް ޖިނާއީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ހަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޖިނާއީ ޝަރުޢުކުރުމުގެ ދަޢުވާ އުފުލާފައިވާއެވެ.

7. އާމިނަތު ދިރާރުގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވާ ދަޢުވާތައް ބަލަމުންދިޔައީ ދަރުކޯޓުގެ ނަންބަރު 97/[redacted]/2024, 98/[redacted]/2024, 99/[redacted]/2024, 100/[redacted]/2024, 101/[redacted]/2024, 102/[redacted]/2024, 103/[redacted]/2024 ގެ ޤަޟިއްޔާތަކުންނެވެ. މުސްލިމް ނިޒާމުގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވާ ދަޢުވާ ބަލަމުންދިޔައީ ދަރުކޯޓުގެ ނަންބަރު 96/[redacted]/2024 ގެ ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ.

8. މި މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތްތައް ބަންދުކުރުމުގެ ނިންމާފައިވާ އަމުރުތަކަށް ބަލާއިރު، އާމިނަތު ދިރާރު ކޯޓު އަމުރެއްގެ[10] ދަށުން ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު 25 ޖަނަވަރީ 2024 އިން ފެށިގެން 13 މާރިޗު 2024 އާ ހަމައަށް އޭނާ ވަކިން ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްފައިވެއެވެ. އެއަށްފަހު، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން 12 މާރިޗު 2024 ގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ބަންދާމެދު ފޯމު ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމުގައި، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01 (ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު)

---

[8] އެ ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހަވާލާދީ އެ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން [illegible] ޖިންސީ [illegible] 2 ދަޢުވާ.

[9] އެ ޤާނޫނުގެ 122 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރާއި ހަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން [illegible] ކުށުގެ 2 ދަޢުވާއާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 124 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން [illegible] 3 ދަޢުވާ.

[10] ދަރުކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/HA/2024/05 (24 ޖަނަވަރީ 2024) ކޯޓު އަމުރު.

(މީގެ ފަހުން "ސައިކޮޓްރޮޕިކް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު") ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމަވާކަމަށް ފެންނާތީ، އޮޑިޓަރު ދިފާޢަށް މުއްދަތު ދިނުމަށް ކަނޑައަޅުއްވާ 32 (ތިރީސް ދޭއް) ހަފްތާއަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ބަންދުކުރުމަށް ނިންމުމަށް ބާރު ނުފޯރާތީ، މިގޮތުގެ ބަލައިގެން ރިޢާޔަތްކުރުން މުހިއްމުކަމަށް ފެންނާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) (މީގެ ފަހުން "ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު") ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ސަލާމަތަށް ބަންދުން ދުވަސް ދިނުމަށް ފުރުސަތު ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އަދި ޝާހިދުން ދިނުމަށް ބަންދުން ފުރުސަތު އަމުރުކުރެއްވުމުން، ސިއްރިއްޔަ ސަލަބަސް ދަށަށް މީހެއް ގެއިން ބޭރަށް ނުނިކުމުމަށް، މަސައްކަތުގެ އަދި ތިބާ ތުހުމަތު ކުރެވޭ ކުށާ/މުދަލާ ގުޅިގެން ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމަށް ނުކުތުމަށް، ހުއްދައާގެ ގޮތުގައި ހުރުމަށް ގުޅިގެން ކުރިއަށް މަސައްކަތް ގެއް ގޮތަށް އެއްގޮތަށް ހާޒިރުކުރުމަށް ނުކުތުމަށް، މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ކަނޑައަޅުއްވާ ހުކުމް ސަލާމަތީ ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށް ކަނޑައަޅުއްވާ ހުކުމް ސަލާމަތީ ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

9. މި ހަރަކާތްތަކާގުޅިގެން، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2024/27 (13 މާރިޗު 2024) އަމުރުން އޮޑިޓަރު ފުރުސަތު ސަލާމަތީ ކަނޑައަޅުއްވާ ބަންދުން ދުވަސްތަކުގެ އަމުރުކުރެއްވުމެވެ. އެ އަމުރުގައި ބަންދުން ދުވަސްތަކުގެ އަމުރުކުރި ސަބަބުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައި "މިފަދަ މަސައްކަތް ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ދުވަސް އެހެންނަމަވެސް ދަށުން އަދި މިނޫން ބަންދުން ދުވަސްކުރެއްވި ހުކުމް ތަޙުޤީޤީ ސަލާމަތީ ނިޔާކުރެއްވި ކަނޑައަޅުއްވާ ކަމުގެ ދަށުން އިސްތިސްނާ އެއް ނަމަވެސް އަދި ހުކުމަށް ނުކުތް ފާޅުގެ އިސްތިސްނާ ހުށަހަޅައިފިނަމަވެސް، މިފަދަ މުއްދަތު ބަންދުގައި 32 ހަފްތާއަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ބަންދުކުރުމަށް، މިފަދަ ދުވަސްތަކެއް ފާހަގަކުރެވޭ ޤާނޫނީ އެހެން ޝަރީޢަތުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ނުކުތާ، މިގޮތުގެ ބަލައިގެން ރިޢާޔަތްކުރުން ބަލައިގަތުމަށް ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ފުރުސަތު ދިނުމަށް ސަލާމަތީ ބަންދުން މިނޫން ބަންދުން ދުވަސްތަކުގެ ބަލައިގަނެވިދާނެ" މިގޮތަށެވެ.

10. އެ އަމުރާއެކު އެ ކޯޓުން އާމިނަތު [illegible] [illegible] ސަބަބުތަކަކީ، 1. ސިއްޙީ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުހިފުމުން. 2. މައްސަލައިގައި އަނިޔާ ލިބުނު ކުއްޖާ / މީހަކާ އެއްވެސް

ބާވަތެއްގެ މުޢާމަލާތެއް ނުކުރުން. 3. [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް މީހަކާ މައްސަލައާ ގުޅޭ

ގޮތުން އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ މުޢާމަލާތެއް ނުކުރުން. 4. ސަރަޙައްދުގެ [illegible] ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރަން

[illegible] ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުން، މިއެވެ.[11]

11. އެއަށްފަހު، އާމިނަތު [illegible] ފަރާތުން، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހެކިބަސް [illegible] [illegible]

ފަރާތުން އިތުރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އާމިނަތު [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އުފުލާފައިވެއެވެ. 04 ޖޫން 2025 ގައި

ދަށު ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/10 "ކޯޓު އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމުން" ގައި މައްސަލައިގެ

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓު އަމުރު

[illegible] [illegible] [illegible]، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2024/27 (13 މާރިޗު 2024) ކޯޓު އަމުރު

ބާޠިލުކުރަން ނިންމާފައިވެއެވެ.

12. [illegible] ނިޔާބަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 10 މާރިޗު 2024 ގައި [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި 04 އޭޕްރިލް 2024 ގައި މި އަމުރު

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] މި ކޯޓުގައި

[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[12] މި [illegible] [illegible]، [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible]

---

[11] ދަށުކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted](MA)/2024/SI/02 (13 މާރިޗު 2024) "[illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"

[12] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/17 ޤަޟިއްޔާގައި.

ސަބަބަކީ ނިންމުން ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކުރިއެވެ.[13] މިފަދައިން އަމުރުކުރީ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމަށް [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފެންނާތީ ކަމަށް އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

13. އެއަށްފަހު، މުސްލިމް ނިޒާމުގެ ފަރާތުން އެ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމަށް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން ބަންދު އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމަށް، މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުސްލިމް ނިޒާމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވާކަމާއި، މުސްލިމް ނިޒާމު ބަންދުކުރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުސްލިމް ނިޒާމު ބަންދުން ދޫކުރުމަށް މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2025/11 އަމުރުން ނިންމާފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ

14. [illegible] [illegible] [illegible] މި ކޯޓަށް [illegible] ފަރާތުގެ ހުށަހަޅާފައިވާ މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-B12/27 ޤަޟިއްޔާގައި، [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/10 (4 ޖޫން 2025) "ކޯޓު އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމިގޮތް" [illegible] ސަބަބުތަކާއި އަދި [illegible] އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް 2 (ދެ) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި، އެ ނުކުތާތައް ތަފްސީލުކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ޚުލާސާގައި ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި ނުކުތާތަކެވެ.

14.1 އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް، [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ އިޖުރާއާތު [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު

---

[13] ދަޢުވާގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2024/63 ކޯޓު އަމުރު.

2024/SC-A/19 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. މުޙައްމަދު ބިޝާން އިސްމާޢީލް) (މިފަހުން "ބިޝާން ޤަޟިއްޔާ" ކަމަށް ބުނެފައި) ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލަށް ރިޢާޔަތްކުރެވިފައިނުވާތީ، އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށާއި،

14.2. އިސްތިއުނާފުކުރުމާބެހޭ ނިންމުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއަކީ ދިނާ އަދުލުވެރިކަމާއެކު ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު ކަށަވަރުކޮށްދޭ މާއްދާއެއްކަމަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/100 (އަޙްމަދު އިސްމާޢީލް ވ. ތަޢުފީޤް ޢަލީ ޙަސަން) (މިފަހުން "ތަޢުފީޤް ޢަލީ ޙަސަން ޤަޟިއްޔާ" ކަމަށް ބުނެފައި) ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ، ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުމަކީ ޝަރީޢަތު ސަބަބުތަކެއް ބަޔާންކުރާ ގޮތް އުޞޫލާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށެވެ.

15. މި ނުކުތާތަކުގެ ތަފްސީލުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކޮށްލައިލަމެވެ.

15.1. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) އާ ގުޅިގެން މަތީ މަޙްކަމާގެ ނިންމުންތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ ނޑި ކަމަށްވާތީއާއި، އާދިޔާ ފިޔަވަޅު މަރުޙަލާ ކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކެއް ބަޔާން ނުކޮށް ވަކި ޝަރީޢަތެއް ހިމެނޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ކުރިމަތިވެފައިވާތީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/51 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު) ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރާ ދަރަޖައިގެ ފަނޑިޔާރުގެ އިޖްތިހާދުގެ ބަދަލުގައި ވަކިންނިޔާކުރުމަށް ޙުކުމެއް މި މައްސަލައިގައި އޮތްކަމަށެވެ.

15.2. އާދިޔާތު ދިފާޢު ބަންދުކުރުމުގެ އަމުރުކުރި ޝަރީޢަތް ޙުކުމުން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާ އޮތްކަމާއި، ހެކިތަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިޙްތިމާލު އޮތުމުން ކަމަށާއި، ބަންދުން ދޫކޮށްލި އަމުރުގައިވާ މި ޙުކުމް އޮތްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ. ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމި އެ ޙުކުމެއް ފުރައިދިއުމުގެ

ނޫންކަމަށާއި އާދިރަތު ދިޔައީ މާބަނޑުވެ ދަރުމަތުން ފުރުޞަތުދެވިގެން ތަޙްޤީޤުކުރިކަން އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ފުރުޞަތުދީފައިނުވާ ނެތްކަމަށްވާތީ. އަދި ބަންޑުން ދޫކުރުމަށް ސަބަބުތަކެއް ކަނޑައަޅާ، އާނގާ ފަރާތުން މުޖުތަމަޢަށް އޮތް ނުރައްކަލާއި، ހައްދަވަން ނުފޫޒު ފުރުޞަތުގެ އިސްތިޢުމާލު ކުޑަކުރުމުގެ ގޮތުން ކަމެވެ.

15.3. ހުކުމްގެ ހުކުމަކުން ނަގާފައިވާނަމަ ހުކުމަކީ ނުފޫޒު ފުރުޞަތުގެ އިސްތިޢުމާލު ކުޑަކުރުމަށް ކަމުގައި ދޫނުކުރެވޭ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޝިހާން ޤަޟިއްޔާގެ** 13 ވަނަ ޕެރެގްރާފުން ބުނެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން. އަދި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު **2018/HC-A/207 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިސްމާޢީލް ޝަކީބު)** ޤަޟިއްޔާގައި، ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތުގެ މައްސަލަ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް މައްސަލައިގެ ހުކުމްތަކުގެ ގޮތުގައި ހުކުމް ކަނޑައެޅި ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ފަރާތް އަމިއްލަ ގޮތުން ގޮތް އެކު ބަންޑުކުރާނޭ ޕޮލިސް ކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކާއި، މުޖުތަމަޢުގެ ރައްކާތެރިކަމަށް ހުރި ނުރައްކަލާއި، ވަކި ޙާލަތެއްގައި ބަންޑުކުރުމަށް ގޮތް ނެތަސް ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ޙާޟިރުވުމަށް ފަރާތް ނުފޫޒު ފުރުޞަތުދޭން ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމެވެ. އަދި، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު **2021/HC-B12/51 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. މުޙައްމަދު އަޙްމަދު)** ޤަޟިއްޔާއާއި، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު **2022/HC-B12/16 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ޝަރީފް)** ޤަޟިއްޔާގައި، ތުހުމަތުތަށް ނުފޫޒު ފުރުޞަތުގެ އިސްތިޢުމާލު ޖަލްސާތަކުގެ ޙާޟިރުވުމަށް، ބަންޑުކުރުމުގެ އިސްތިޢުމާލު އަދާކުރުމަށް ބިނާކުރާކަން އެކުލެވޭ ހަރަކާތްތަކާއި، މިގޮތާ ޚިލާފުވާ ގޮތުން ބައްޓަންކޮށް ތިބި އެކަނި ތިބޭނެ ގޮތަކަށް ބަންޑުކުރުމުގެ މުއްދަތުން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ބެލެވިދާނެ ކަމަށްވާކަމެވެ.

15.4. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު **2024/SC-A/09 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އިބްރާހީމް ޝަރީފް)** (މިގޮތުން "**އިބްރާހީމް ޝަރީފް ޤަޟިއްޔާ**" ކަމަށް ބުނެވިފައި) ޤަޟިއްޔާގެ 29 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި، ބަންޑު މުއްދަތަށްކުރުމުގައި އަސާސް ތުހުމަތުގެ ސަބަބުތަކުގައި ހިނގާ އެއްވެސް ކަމަކަށް ފަހަރެއްގާ

ހިރާސަތްކޮށްގެން ނުވާނެކަމަށާއި، ފަނޑިޔާރު ބަހައްޓާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުން ބޭރުވާ އައިސްފައިވާކަމަށާއި، އެކަން ކުރެވޭ އުޅުނު ފަރާތަކުން ބަންދުގެ ގޮތުން ނިންމުމުގައި ފަނޑިޔާރު އެކިކި ވިސްނުންތައް ބަލައިގެން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ. މި މައްސަލައިގައި ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ އެ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ކަމަށެވެ.

15.5 މި މައްސަލައިގައި ހެއްކަށް ނުހުށަހެޅޭ ވޯޓުގެ އިސްތިމުރާރު ނިޒާމްބަންދުކުރާ ކަމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ކަނޑައެޅި ގާނޫނީ އަސާސެއް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ، އާދަޔާއި ޚިލާފު ގޮތުން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ބުރު ނުރައްކާ ހިފެހެއްޓުމުގެ ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ކަމަށެވެ.

16. ފުލުހުން ނިޒާމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މި ކޯޓުން ދަޢުވާގެ ފަރާތްތަކުގެ ހުށަހެޅުމާއި މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-B12/28 ގެ ސިޔާސަތުގައި، [redacted] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/09 (04 ޖޫން 2025) "ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމިގޮތް" އިން ނިންމާފައިވާ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2025/11 (4 ޖޫން 2025) "ކޯޓު އަމުރު" ނެރެފައިވަނީ ޤަވާޢިދު އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް 1 (އެކެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި، އެ ނުކުތާ ތަފްސީލުކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި ނުކުތާއެވެ.

16.1 ފުލުހުން ނިޒާމް ސަރުކާރުގެ ބަންދުން ދޫކުރުމުގައި ދަޢުވާކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/09 "ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމިގޮތް" އިން ނިންމައި، ނަންބަރު [redacted]/MA/2025/11 (4 ޖޫން 2025) ކޯޓު އަމުރުން ފުލުހުން ނިޒާމް ބަންދުން ދޫކުރުމުގައި ކޯޓުން އަމުރަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) އާއި، ސަރީޢަތުކުރުމުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމަށެވެ.

17. މި ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ދައުލަތުން އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

·17.1 މި މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތުން ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) އާ ގުޅިގެން މަތީ މަރުޙަލާގެ ނިންމުންތަކުގައި ބައްޓަންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއް ނެތި ކަމަށްވާތީއާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބޭއިންސާފު ކުރިމަތިވެފައިވާތީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/51 **(ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible])** ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރާ ދަށުކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ އިޖްރާއަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible].

·17.2 މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމާފައިވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް، **[illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ** 13 ވަނަ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/207 **(ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިސްމާޢީލް ސަޢީދު)** އާއި، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/51 **(ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. މުޙައްމަދު ޢިމްރާން)** އާއި، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/16 **(ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible])** ގެ މައްސަލައިގައި [illegible] އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށެވެ.

·17.3 އަދި ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމުމުގައި މައްސަލައިގެ ހާލަތް [illegible] [illegible] [illegible] ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވަނީ **[illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ** 29 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ކަމަށެވެ.

·17.4 އެހެންކަމުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **[illegible] ޤާނޫނުއަސާސީއާއި** **[illegible] ޤާނޫނުއަސާސީއާ** [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދޭގޮތް

18. އާމިނަތު ފިރުޝާއަށް [illegible] މި ކޯޓަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުގެ ހުށަހަޅާފައިވާ މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-B12/27 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި އެދިފައިވަނީ:

18.1. އާމިނަތު ފިރުޝާ [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، [illegible] ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ (ހ) އާއި (ނ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އާމިނަތު ފިރުޝާގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައި،

18.2. ދަށު ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/10 (04 ޖޫން 2025) ބަންދު [illegible] ނިންމި ނިންމުން [illegible] ކަނޑައަޅައި،

18.3. އާމިނަތު ފިރުޝާގެ [illegible] މި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] 2 (ދެއް) [illegible] 5 (ފަހެއް) [illegible].

19. މުޝްރިފް ނިޒާމްއަށް [illegible] މި ކޯޓަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-B12/28 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި އެދިފައިވަނީ:

19.1. މުޝްރިފް ނިޒާމް [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) އާއި، [illegible] ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް

ކަނޑައަޅައި، މުސްލިމް ނިޒާމްގެ [illegible] [illegible] ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައި،

19.2. ޑްރަގް ކޯޓުގެ ނަންބަރު AM/2025/09/[redacted] ބަންދު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމި ނިންމުން ބާޠިލްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު MA/2025/11/[redacted] (4 ޖޫން 2025) ކޯޓު އަމުރުން މުސްލިމް ނިޒާމު ބަންދުން ދޫކުރުމަށް [illegible] އަމުރާއި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު (MA)/2025/S1/10[redacted] (4 ޖޫން 2025) ހަމައަށް ނުވަތަ ބަންދުކޮށްފައިވާ މިހާރު ސަސްޕެންޑުކޮށްފައި ހުކުމުގެ އިޖުރާއާތު ބާޠިލްކަމަށް ކަނޑައަޅައި،

19.3. މި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ހުކުމްކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް މުސްލިމް ނިޒާމު ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށް، މި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކުގެ އަލީގައި މުސްލިމް ނިޒާމުގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި، މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ހުކުމްކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 2 (ދޭއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަޅައިދިނުމަށް، ލިބުމުން 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ ބަންދާމެދު އަލުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންވާނެކަމަށް އަންގައި ނިންމީމެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކުގެ ޚުލާޞާ

20. އިސްތިއުނާފު ނުކުތާގެ ޚުލާޞާގައި [illegible] ދިފާޢުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ؛

20.1. މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކުގައި އެއްވެސް [illegible] ބަޔާނެއް ނެތްކަމާއި، މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން [illegible] އެއްވެސް ޝާހިދަކު އިސްތިއުނާފުގައި ބުނެފައިވާކަމަށެވެ.

20.2. މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާލިބުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަކީ ދަޢުވާގައި ފާހަގަކޮށްފައިނުވާ ކަންކަން ކަމާއި، އާދިލުގެ ދިފާޢަކީ ބަޔާނުން ދޫކޮށްލާފައިވާ ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މި މައްސަލައިގައި ބަޔާނު މުޢާމަލާތްތަކުގައި ނުވާކަމާއި، މި މައްސަލައިގައި ކޯޓު އަމުރު މުޢާމަލާތްތަކުގައި ކަމާއި، އެއީ ދެ ކަމެއް ކުރުމެއް. ދަޢުވާލިބުން އެދުނުމަށް ބަޔާނުކުރި ގޮތަށް ކަނޑައަޅައިދީފައިވާ ސަބަބަށް ނުވާކަމާއި، ސަބަބަކީ އާދިލުގެ ދިފާޢަކީ ބަޔާނުން ދޫކޮށްލާފައިވާ ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަށެވެ.

20.3. އާދިލުގެ ދިފާޢު ބަޔާނުން ދޫކޮށްލުމުގެ ނުކުތާ އަމުރުގައި ހުކުމުގެ ހުކުމެއް ނުވާކަމަށް ދިރާސާކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި ނުކުތާގެ ޙާލަތު އަމުރު މުޢާމަލާތު ހުކުމުގެ ހުކުމެއް ނުވާކަމަށް އެކަމަށް ދިރާސާކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ.

21. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުގެ މާއްދާގެ ބަޔާނުގެ ޙުކުމުގައި އެދިފައިވާ ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

21.1. މި މައްސަލައިގައި މާއްދާގެ ނިޔާވާ ބަޔާނުން ދޫކޮށްލާފައިވާ ގޮތަށް ޙުކުމް ގޮތުން ނުކުތާކަމާއި، ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ބަޔާނު މުޢާމަލާތުގެ ހުކުމުގެ ބަޔާނު ދަޢުވާއަށް ގުޅިފައިވާ ކަމަށެވެ. އެގޮތުން، އެއީ ބަޔާނު ދަޢުވާއަށް ނިންމާފައިވާ މައްސަލައެއް ހިނގާ އާދިލު ގޮތުގެ ކުރިން ކޯޓުގެ ހުކުމް ނަގައި ނުވާތީ ކަމާއި، ނަމަވެސް، ފަހުން ދެ ދަޢު ބަޔާނު މުޢާމަލާތުގެ ހުކުމުގެ ހުކުމް އާދަމް ފާހަގަކުރުމުގެ، ޙައްސާސް ކުރިއަށްގެންދާ އަދި މަސްއަލަތައް އެއް ފާހަގަކުރާ ހުކުމް ނަމަ ނިޔާވުމަށް، ދުސްތޫރު ހުކުމާއި ނުޖެހޭ ފާހަގަކުރާ އިސްތިސްނާ ނިސްބަތުން ބަޔާނުން ދޫކޮށްލާފައިވާ އަމުރުގައި ކަމަށެވެ.

21.2. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު **2023/HC-B12/77,78 (ފާތިމަތު ޙަސަން ސަޢީދާ ފާހަގަކުރާ އިބްރާހީމް އާދަމް އާއި ދެމީހުން އަދިވެސް ބަޔާނުވާ)** ގޮތަށް 27 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާނުން ދޫކޮށްލުމާ ގުޅުގައި އިޖުތިހާދު ގޮތުގައިވާނެ ސަބަބު ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ނިޔާގޮތަށްވާތީ ކަމަށެވެ. ވީމާ، ބަޔާނުގައި ބަޔާނު ނިންމާފައިވާ ފާހަގަކުރެވޭ ބަޔާނުން ދޫކޮށްލުން ކަން އެދުނުކަމާއި، ހަމަވާ

ފުރިހަމަ ވާންޖެހޭ ކަމަކީ ބަދަލުވި ޙާލަތު އިޖުމާލީ ގޮތުގައި ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައިވުން ބަލަހައްޓަމުންދާ ކަމުގައިވާން ކަމަށެވެ. ވީމާ ވަކިސައިޓުގެ 10 ވަނަ ނުކުތާއަށް ބެލުމުންވެސް މިކަން އެނގެނީ ކަމަށެވެ.

21.3 މުސްލިމް ނިޒާމު ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ނިންމާފައިވަނީ މި އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތަށް ފައިންކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތްތަކުން ދެކޭގޮތް

22. އާމިނަތު ފިރުނާގެ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ ކޯޓުގެ ނިންމުން ދަމަހައްޓައިދިނުމަށެވެ.

23. މުސްލިމް ނިޒާމުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2025/11 ކޯޓު އަމުރާއި، ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/09 ބަންދު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތާއި، ނަންބަރު [redacted](MA)/2025/SI/10 ސަރޗް ވޮރަންޓު ބަދަލުގެނެސްދިނުމަށް ސަސްޕެންޑް ނިންމަވައި ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށެވެ.

ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

އާމިނަތު ފިރުނާގެ މައްޗަށް ރައްދުވާ އިސްތިއުނާފާ ގުޅޭ

24. މި އިސްތިއުނާފުގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާ ޖަދަވަލީ އާމިނަތު ފިރުނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލިޔަސް އޭނާގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ސަރޗްކުރުމަށް ބާޠިލުކުރުމަށް ނިންމި ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ އޭނާ ބަންދުންދޫކޮށްލުމުގައި ނުކުތުން އަމުރުގައި އަދި އޭގެ ކުރިން ނެރެފައިވާ އަމުރުތަކުގައި އޭނާގެ ޙުކުމް މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި ކުރިމަތިވެދާނެކަމުގެ އިންޒާރާއި، ހެއްކެއް ނުފެނޭ ގުޅުމުގެ އިސްތިޤާމަތު އެއް ބާރަށް އުފަލައިން އައްވާ ކަމާއި، ކޯޓުގެ ފާހަގަކުރި ނިންމި ނިންމުމުގައި އެ ނިންމުމުގެ ވާހަކަ ސަބަބު

ބަޔާންކޮށްފައިނުވާކަމާއި، މިފަދައިން ނިންމާފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފުވާކަމަށެވެ.

25. ޢާއިޝަތު [illegible] [illegible]، ޢާއިޝަތު [illegible] މިހާރު ބަންދުގައިވާ ފަރާތެއް ނޫން ކަމާއި، އޭނާއަކީ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފައިވާ ފަރާތެއް ކަމާއި، މައްސަލައިގައި ދަޢުވާގެ ފަރާތުން ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ ސަބަބު ބަޔާންކުރުމަކާނުލައި ކަމަށެވެ.

26. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "ކޯޓުގެ ޙުކުމަކުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހާ ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ނުވަތަ ކޯޓުން ކަނޑައެޅުމުގައި، މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބެއް ނެތް ކަމުގައިވިޔަސް، އޭނާގެ ޙުކުމްތަކުގެ ކޯޓުން [illegible] ޙުކުމްތަކާ މިންވަރަށް ހުރި ހުކުމް ޤަބޫލުކުރަ، އެއްނޫނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް އޭނާ ބަންދުން ދޫކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ. (1) ކަފާލަތުގެ އެ ޝަރުޠުން އޭނާ ބަންދުން ދޫކުރުމަށް؛ ނުވަތަ (2) ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ޝަރުޠުތަކަކާއެކު އޭނާ ބަންދުން ދޫކުރުމަށް." މިފަދައިންނެވެ.

27. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބަލާއިރު، މި މާއްދާގެ ދަށުން މީހަކު ބަންދުން ދޫކުރަނީ އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބެއް ނެތް ޙާލަތުގައިކަމަށް އެ މާއްދާއިން ސާފެވެ. އަދި ހަމައެއާއެކު، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ސަބަބެއް ނެތް ހާލު، އޭނާގެ މައްޗަށް ޙުކުމްތަކާ މިންވަރަށް ހުރި ހުކުމް އެ މާއްދާއިން ލާޒިމުކުރެއެވެ.

28. [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތު ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ބަންދު ދޫކުރުމާބެހޭ [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަކަށް ފަރާތްތައް [illegible] ނުވާނެކަމަށެވެ. ބަންދު ދޫކުރުމާބެހޭ ގޮތުން ބަލާއިރު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible]

ބަދަލެއް އައިސްފައިވާތީ ކަމަށާއި، އެކަށީގެންވާ އެންމެ ފުރަތަމައިން ބަންދުކުރުމުގެ ގޮތެއް ނިންމުމުގައި

ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ބަންދުކުރުމުގެ ފުރުޞަތުދޭން ކަމަށެވެ.[14]

29. އާމިނަތު ފިރުޝާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބަހުސް އެދެއެވެ. ހުށަހެޅުއްވި މިވަނީ އާމިނަތު ފިރުޝާ

ބަންދުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ނިންމާފައިވާ އަމުރުތަކުގެ ނުބެލުމެވެ. އެއްބަސްނުވާތީވެ، މަސައްކަތަށާ ގުޅިގެން ނޫނީ އެއްވެސް

ބަންދު އަމުރުތަކަކީ އެއް އަމުރު އަނެއް އަމުރާ ގުޅިފައިވާ އެއްޗެއްސެވެ. **ވީމާފަދަ ތަފާތުން ޤާނޫނީ އިސްތިޤްރާރުގައި**

ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލަކަށް ބަލާއިރު މި ގޮތުން ހުކުމްކުރުމުގައި އޭގެ ހަމަތަކަށް ބަންދުކުރުމުގެ ނުކުރެވޭ

އަމުރާއި، އެ އަމުރު ނުކުރެވޭ ކަނޑައަޅާ ބަލައިގަތުމަށް ހިސާބުކުރެވޭ. އެހެންކަމުން ނުވާ އެއްވެސް

އަމުރުތަކަކީ އެއް އަމުރު އަނެއް އަމުރާ ގުޅިގެންވާ އަމުރުތަކެވެ.

30. މި ސަބަބަށްޓަކައި، އާމިނަތު ފިރުޝާ ބަންދުކުރުމަށް ނިންމައިފައިވާ އަމުރުތަކުގެ ތާރީޚް ބެލުމުގައި

ސަރުކާރުން ބަންދުކުރުން ދުއްވުމަށްވާ އަމުރު މުއްދަތު ހަމަވުމާއި، ބަންދުކުރުން ދުއްވުމުގެ ކޯޓަށްވާ ސަރުކާރުގެ

ދަޢުވާއަށް ރުޖޫޢަވާ ގޮތަށް ޝަރީޢަތް ނިމިދިޔަ ތާރީޚުން ނިމުނު ނިންމެވުމުގެ ގޮތުން

ކަނޑައެޅިގެންވާ އަމުރުން ނިދުމަށެވެ.

31. އާމިނަތު ފިރުޝާ ހައްޔަރުކުރެވިފައިވަނީ 24 ޖަނަވަރީ 2024 ގައި ނެރެފައިވާ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުންނެވެ.

އާމިނަތު ފިރުޝާގެ ހައްޔަރު ދިގުކުރުމަށް 25 ޖަނަވަރީ 2024 އިން 29 ޖަނަވަރީ 2024 އަށް ބަންދުކުރުމަށް

އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ. މިއީ އާމިނަތު ފިރުޝާ ބަންދުކުރުމަށް ނެރެފައިވާ ފުރަތަމަ އަމުރެވެ. މި އަމުރުގައި

ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ގޮތަށް ކަމަށް ބޭނުންކުރެވިފައި މުއްދަތުގެ ސާފުކަމަށް ނުރައްކާތެރި

ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ފެންނާތީއާއި، ހެކިބަހަށް ބިރުދެއްކުން ނުވަތަ ފެންނާނެކަމަށް ފެންނާތީއެވެ. އެހެންކަމުން

---

[14] އެ ވޯސިޔާގެ 29 ވަނަ ޕެރެގްރާފް.

ހަމަ މި ސަބަބު ތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް 2 އަމުރުތަކުގެ ދަށުން އިތުރު 30 (ތިރީސް) ދުވަހަށް ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްފައިވެއެވެ.

32. އެންމެ ފަހުން އާދިއްތަ ދުވަހުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްފައިވަނީ 28 ފެބްރުއަރީ 2024 އިން 14 މާރިޗު 2024 އަށެވެ. މި އަމުރަކީ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުގެ ކުރިން ނަގާފައިވާ އަމުރުތަކާއި، މި އަމުރުގައި ހުރި މައިގަނޑު ކަންކަމަށް ބަދަލެއް ނާދެއެވެ.

33. މިގޮތުން ބަލާއިރު، ކުރިން ނަގާފައިވާ އަމުރުތަކާއި އެއްފަދައިން މި އަމުރުގައިވެސް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ހާލަތުތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ހަމަ އެއް ސަބަބުތަކެކެވެ. އަދި، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވާނެކަމަށް ފެންނާތީއާއި، ހެކިބަސްދޭނޭ މީހުންނަށް ނުފޫޒުފޯރުވާނެކަމަށް ފެންނާތީއެވެ. މި ހާލަތު އޮތްކަމަށް ދެކޭ ސަބަބުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

33.1. ބަންދުކޮށްފައިވާ މައްސަލައަކީ އިތުބާރުކުރެވޭ މަޤާމެއްގައިހުރެ އުމުރުން 17 (ސަތާރަ) އަހަރުގެ ކުއްޖަކާ ޖިންސީ ގޯނާކޮށްފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައެއްކަން.[15]

33.2. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ލިބިފައިވާ ހެކިތަކުން އެނގޭ އާއިލީ ގޮތުން ގުޅުން އޮންނަ ހާލަތުގައި [illegible] އޭނާގެ [illegible] ޖިންސީ ގޯނާކުރަމުންދާކަމަށް [illegible] ޖިންސީ ގޯނާކުރަމުންދާކަމަށް އޭނާއަށް ތުހުމަތުކުރެވޭކަން.[16]

33.3. އާދިއްތަ ދުވަހާ މި މައްސަލައިގައި އަނިޔާ ލިބުނު ކުއްޖާއަށް ޖިންސީގޯނާ ކޮށްފައިވާކަން އޭނާ ކިޔައިދީފައިވާ ކިޔައިދިނުންތަކާއި މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ލިބިފައިވާ ހެކިތަކުން އެނގޭކަމަށާއި، އަންހެނުންނާއި ދަރިކަމަށް ހިނގާ ޖިންސީ ގޯނާގެ ކުށަކީ [illegible] ހިނގާ ކުށްތަކެއްކަމުގައިވާތީ،

---

[15] އެ އަމުރު ނަންބަރު (1) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބު.

[16] އެ އަމުރު ނަންބަރު (3) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބު.

މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގިނަ ފަހަރު [illegible]، މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި މައިގަނޑު އަސާސެއްގެ ގޮތުގައި ބަލަންޖެހޭނީ އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތުގެ [illegible] ގޮތްތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] އެއީ މައިގަނޑު އަސާސްތަކަށް [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/83 (މުޙައްމަދު [illegible] ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް) ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތްތަކަށް އެކި ދުވަސް [illegible] [illegible]، އަނިޔާ ލިބުނު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible].[17]

33.4 މި މައްސަލައަކީ އާއިލާއެއްގެ ތެރޭގައި އެކި ދުވަސްވަރުން ތަކުރާރުވަމުން އައިސްފައިވާ ކުށްތަކެއްކަން، މި މައްސަލައިގައި ހިނގިފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 13 [illegible] [illegible]

---

[17] އެ [illegible] ނުކުތާ ނަންބަރު (4) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible].

(ހ) އާއި މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރެއިން 1, 3, 4 އަދި 5 މި މައްސަލައިގައި ފުރިހަމަ ވާކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވާކަން.[18]

33.5. މި ސަބަބުތަކަށް ހުކުމުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން އާދިޔަތު ދުރުނާ ބަންދުކުރުމަށް ދައުލަތުން އެދޭކަން.[19]

33.6. ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖަރީމާތަކުން ބުނެފައިވާ ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖަރީމާއަކީ ގޮތަކަށް މިހާރުވެސް އަދަބު ބަންދުގައި ހުކުމުގެ ސަބަބުން ބަންދުގައިވާ ކުށުގެ ބަރުދަނާއި ގެއްލުންދިނުމުގެ ގޮތުން ސަބަބުތަކާއި އަށް ނުވަތަ ހާލަތުގެ ދަށުން ދުލުކޮށްފައިން އުޅުނުކަމާއި، ވީއި، ގަދަވުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަކީ އިޖުރާއަތުގެ ނުކުތާތަކުން ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖަރީމާ ބުނެފައިވާކަން.[20]

33.7. މާބަނޑު މިހާރަށް ޖުރުމުތަކުން ސިފަވާ ޖަރީމާގެ އިންޒާރު ހުރަސްއެޅުމަކާއި، ބަނޑުގައިވާ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް ބަލާއިރު ގޮތުން މި މައްސަލައިގައި އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ކުދިންގެ މަސްލަހަތަށް ބަލާއިރު، އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ކުޑަކުދިންނަށް ކަމުގައިވާތީވެ މިކަމުގެ ޖަރީމާ ހުކުމާ ގުޅިގެން ދިރިއުޅުމަށް ކުރިމަތިވާ ނުރައްކަލުގެ އިސްތިމްރާރު އޮތްކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވާކަން.[21]

33.8. ބަންދާއިއުރު ގޮތުން ނިންމުމުގައި ބަލާނެ ޝަރުޠު 02 (ދެއް) ކަމަށްކަމަށްވާތީ، މި މައްސަލައިގައި ހުރިހާ ފާހަގަކުރުމާ ގުޅިގެން ހިންގާފައިވާ ޖަރީމާގެ ޚާއްޞަ ޖަރީމާއެއް ދެއްކުމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ތުހުމަތުކުރެވޭ ކަމެއް ކަމަށްވުން ދާދި ހުރިކަން.[22]

33.9. ކުރީގެ އަދާލަތު ހިންގާފައިވާކަން ތުހުމަތު ކުރިމަތި އިތުބާރުކުރާ މައްސަލައިގައި ކަމާއި، ކުރު މުއްދަތުކުރިމަތިވާ ކަމެއްވެސް ތުހުމަތުކުރެވޭކަން. އެއްބަސްވުން ވީމާ ދުރާލާ ހުކުމްކުރަން ސާބިތުވެއްޖެ

---

[18] އެ ދައުވާގެ ނުކުތާ ނަންބަރު (6) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަފަހު.

[19] އެ ދައުވާގެ ނުކުތާ ނަންބަރު (7) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަފަހު.

[20] އެ ދައުވާގެ ނުކުތާ ނަންބަރު (8) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަފަހު.

[21] އެ ދައުވާގެ ނުކުތާ ނަންބަރު (9) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަފަހު.

[22] އެ ދައުވާގެ ނުކުތާ ނަންބަރު (10) އަދި (11) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަފަހު.

ހިމެނޭ އެހެން ކުށްތަކާމެދުވެސް މި އަމަލުތަކަށް ހިންގުމުގެ އިސްތިޤާމު އޮތުމުން ދީނާ ދުނިޔޭގެ އެކިއެކި ފަރާތްތަކަށް މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް އުފެދުމުގެ ބޮޑުވާކަން. މައްސަލައިގައި ހިމެނިފައިވާ ދުރާ ބިޑި ފަރާތްތަކުގެ ބައިވެރިވުން ބަޔަށް ފަރާތްތަކަށް ބަލައިރުން ފަރާތްތަކާއި ގޮތް ގުޅުން އެބައި ފަރާތްތަކުން ބޮޑުވާކަމަށް ދެކޭ، ކަމަށް އިނާޔަތްތެރިވުމުން މައްސަލައިގައި ދިމާ ހިސާބަކަށް ފަރާތްތަކުގެ ފަރާތް ނުރައްކާ ފަރާތްތަކުން ވަކި ހިސާބަކަށް ބޮޑުވާކަން.[23]

33.10. ދަށުކޯޓުން އުޅުއްވާފައި ސަބަބުތަކުން ނިމުނުނަމަވެސް ބަލާފައިވަނީ ކަމަށާއި، މައްސަލައިގެ ވަގުތީ ގޮތުންނަމަ ބަލައިލި، ޖިނާ ބަލާފައި ކަނޑައެޅުން އަދި ގޮތުގައި ތުހުމަތުގައި އަމަލުކުރާކަމާއި، ނަމަވެސް އަދި މައްސަލައިގައި ދަށުން ކުށްކުރިކަމާއި، މައްސަލައިގެ ދަށުން އަމުރުގެ މައްސަލަ ބަލާ މިނިސްޓްރީ ސަބަބުތަކުން ނިމުނުނަމަވެސް ބަލާފައިވާކަން ގެއްލި ކަނޑައެޅުމަށް ފަރާތްތަކުގެ ފަރާތް ނުވާކަމަށް އަދި އިސްލާމީ ގޮތަކަށް.[24]

33.11. މި މައްސަލައިގައި އެކުލެވިގެންވާ ހުކުމް ދެއްވާފައިވާ ބަލާފައިވާއިރު ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުންނެވެ.[25]

34. ބުނެވިދިޔަ ބަޔާންކޮށްދެވުނު ސަބަބުތަކާހުރެ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، 60 ވަނަ މާއްދާއާއި ސުޕްރީމްކޯޓުން ހަދާފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤަވާޢިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އާދިޔަށް ދުވަހުގެ 15 ދުވަހަށް ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކުރެއްވިއެވެ.

---

[23] އެ އަމުރުގެ ނުކުތާ ނަންބަރު (14) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބު.

[24] އެ އަމުރުގެ ނުކުތާ ނަންބަރު (15) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބު.

[25] އެ އަމުރުގެ ނުކުތާ ނަންބަރު (16) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބު.

35. އެއަށްފަހު، 12 މާރިޗު 2024 ގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު[26] ގައި އިސްވެ ބަޔާންކުރި ސަބަބުތައް ހަމަ އެހެންމެ ހުރިކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް، އާމިނަތު ދިޔާނާއަކީ މާބަނޑު މީހެއް ކަމާއި މިހާރު ބަންދަށް 32 (ތިރީސް ދޭއް) ދުވަހަށްވުރެ ގިނަދުވަސްވެފައިވާ މިކަމަށްވާތީ މިހާރު ބަންދުގެ ގޮތެއް ނިންމާއިރު، މިހާރު ބަލަހައްޓަން ކުރިއަށްވާނެ އުސޫލަކުން ފިޔަވަޅު، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ސަރުކާރުގެ ބަންދުގައި ފަހަރު ދޫކޮށްލުމަށް ފެންނަކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

36. މި ހުށަހެޅުމާގުޅިގެން، 13 މާރިޗު 2024 ގައި އާމިނަތު ދިޔާނާއަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ދޫކޮށްލާނެ ގޮތަކަށް ދަރުބާރުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2024/27 ކޯޓު އަމުރު (މިފަހުން "ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ އަމުރު") ނެރެފައިވެއެވެ. ދައުލަތުގެ ހުށަހެޅުމުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފަށްކަމުގައިވިޔަސް، މި އަމުރު ނެރެފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ކޮން މާއްދާއެއްގެ ދަށުންކަން އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިނުވެއެވެ. އިސްތިއުނާފުގައި ހުށަހަޅާފައިވަނީ މި އަމުރު ބާޠިލްކޮށް މި އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމުމަށެވެ.

37. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ އަމުރުގައި އެ އަމުރު ނެރުނީ ކޮން ޤާނޫނީ އަސާސެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްކަން އެނގެން ނެތެވެ. އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "މިހާރު މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރަމުން ގެންދާ މަރުޙަލާގައި ދައުލަތާ އުޅޭވަރައިވި ނަމަވެސް އަދި މިހާ ބަންދުން ދޫކޮށްލިނަމަ ތުހުމަތުގެ ސާބިތުކުރާ ހެކިތަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާނެ ކަމުގެ އިޙްތިމާލު އޮތް ނަމަވެސް އަދި ހުއްޓާ ނުހުރޭ ފޮނުވުމުގެ އިޙްތިމާލު އޮތް ނަމަވެސް، މިހާރު މިހާތަނަށް ބަންދުގައި 32 ދުވަހަށްވުރެ ގިނަދުވަސްވެފައިވާ މިކަމަށްވާތީ، މިހާރު ދައުލަތުން ފޮނުވާފައިވާ ހެކިބަސްތަކަށް ބަލާއިރު ގޮތެއްގައި ފޮނުވާލެވޭނެ ނޫނީ، މިހާރު ބަންދުން

---

[26] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ރިފަރެންސް ނަންބަރު J1/2024/65 (12 މާރިޗު 2024) "ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު"

ރިޢާޔަތްކުރުން މުހިންމުކަމަށް ފެންނަކަމަށް ބުނެ ފުރާނަބޮޑުކަމާ ގުޅިގެން ތަފާތުކުރެވޭ ފަރާތްތަކާ ޝަރީޢަތުން ޙަވާލުކުރާ ހިނދު ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުކުރައްވާށެވެ" މިހެންނެވެ.

38. ވީމާ، ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ނިންމާއިރު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރިވުމުގެ އިޙްތިމާލާއި، ހެކިންނަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިޙްތިމާލު އޮތުމާ، ސަބަބުތަކާ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން އަމުރަކާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ނިސްބަތްވާފަދަ އަދި އެ މާއްދާގެ ދަށުން ނުކުތާތަކަށް އަމުރުއްޔާކަމުގައި ބެލުމާއި ޝަރީޢަތުން ބިނާކޮށްފައެވެ.

39. ޝަރީޢަތުން ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުގެ ދަށުން ހަވާލުކުރައްވައިފައިވާ އެންގުން ނެތުމުން، އެ އަމުރުގެ މައްޗަށް ތަޙުޤީޤުގެން އަލިފާނުލާ ސާބިތު އަމުރު މުޤައްރަރުކުރާ ނިންމި ގޮތުގެ ސަބަބުތަކާއި، ޝަރީޢަތުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުކުރަން ބަލާއިރު ނިޔާކުރުން ބޮޑުވާނެ ގޮތް ނިންމުން އެއްކަލަކަށް ނުދެވޭނެވެ. ޝަރީޢަތުން ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުކުރަން ބަލާއިރު ބެލުމަށް އެކަން ތެރެއިން ނުވަތަ އަމުރުކުރަން ބޮޑުވާން ބަލާއިރު ޙަވާލާދެއްވައިފައި، އެ އަމުރު މުޤައްރަރުކުރާ ނިންމާފައިވާ، ދިރާސާކޮށްފައިވާ ނިންމުމަށް ސަބަބެއް ނިންމުމަށްފަހު ކުރިޔަށް ބަލާއިރު ބޮޑުވާން ޙަވާލުކުރަން ނުދެވޭނެވެ.

40. ޝަރީޢަތުން ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ކުރެވޭ އިޖުރާއާ ބެހޭ ސަބަބު ކުރުވުން އެއް މަގަކީ، އެ އަމުރުގެ ކުރިން ނުކުރާ އަމުރުކުރާ ގޮތުގައި، އާދައިގެ ދިފާޢުގެ ބަންދުގެ ގޮތުގައި ކުރިޔަށް ގެންދާ ކަންކަމުގައި ދެކެވެ. އަދި މިހެންނެވެ ކުރިއަށްގެންދަވާ، ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ދަށުންނެވެ ހުކުމްގެ ހުކުމަކީ ނުވަތަ ފުރާނައަށް ނުރައްކާވާ ކަމަކަށް ނުކުތާ އެއް ހިފެހެއްޓުމުގެ އިޙްތިމާލު އޮތުމާއި ދަޢުވާގައި ނުރައްކާތެރިވުމުގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ބަލަހައްޓާ ބަންދުގެ މުއްދަތު ކުރިޔަށް ބަލަހައްޓަން ޖެހުމެއްނެތް ދުވަސްތަކެއްގެ ތެރޭގައި ކުރިޔަށް ގެންދިޔުމުގެ ފަރާތްތަކަށް ނުދެވޭނެ ކުރިއަށްޓަކައި އިޙްތިރާމުގެ ގޮތުން ބަދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތުގައި ދެކެވެ.

41. ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމުގައި ފަނޑިޔާރު ބަލަންވާނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުތަކަށް ބަދަލެއް އައިސްފައިވޭތޯ ކަމަށާއި، އެކަންކުރާނީ އެންމެ ފުރަތަމައިންވެސް ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި ފަނޑިޔާރު އެހީހޯދި ވަސީލަތްތަކުގެ ބޭނުންކޮށްގެންކަމަށް[27] ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

42. މިކަންކަން މިފަދައިން އޮތަތީ، [illegible] [illegible] މައްސަލައިގައި ނިންމަން ފެނޭ ގޮތަކީ،

42.1 [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2024/27 (13 މާރިޗު 2024) "ކޯޓު އަމުރު" އާއި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/10 (4 ޖޫން 2025) "ކޯޓު އަމުރު [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible]، މިއަދުން ފެށިގެން 2 (ދޭއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

43. [illegible] [illegible] [illegible] ކުރި އިސްތިއުނާފުގައި، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[27] އެ [illegible] 29 ވަނަ [illegible].

44. [illegible]

45. [illegible][28]

46. [illegible] 49 [illegible][29]

47. [illegible] 143 [illegible]

---

[28] [illegible] 13 [illegible]

[29] [illegible] 29 [illegible]

48. ވީމާ، އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ނިންމުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ޙައްޤު ވަޒަންކުރުމުގައި ތެރިންގެ ބެލިޔަސް ނަގާ ނިމިފައިވާތީ، ހަމައެކަނި އެކަމުގެ މައްޗަށް ނިޔާއަށްކާނާ ގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާކަމީ ބުނެވިދާނޭ ޤާ ސިޔާސަތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމުގައި ދެކެމެވެ.

49. ފަހަރެއްގައި ނިންމާ ނިންމުމެއްގެ ނަތީޖާއަށް ވުރެބޮޑު ގޮތް، ނަތީޖާ ސަބަބުތައް ޖަވާބުދާރީކުރުމުގައި ނަގަވާށެވެ ބައްދަލުކުރުމުގެ މުހިއްމުކަން މަތީ މަޤާމުގެ ކޯޓު ނިންމުންތަކުގައި[30] ބައްދަލުކޮށްފައިވެއެވެ.

50. އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ނިންމުމުގައި ބަންދުކުރި ޙައްޤު ބަދަލުވެފައިވާ ގޮތް ދޭ ގޮތުން ސަބަބު ބައްދަލުކުރުމުގެ ގޮތުން ބައްދަލުކޮށްފައިވާ ތަރުތީބު ތަރުތީބު ނިމިފައިވާތީ ހުކުމް ނުކުތާ ފުރިހަމަ އިޖުރާއާތު ފަރާތަކަށް ކަމެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ސަބަބަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބައްދަލުކުރި ޙައްޤު ބަދަލުވަނީކަން ކަނޑައެޅިފައިނުވާ ސަބަބެއް ނުވަތަ އިތުރު ބައްދަލުކުރި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަވާއިދާއިގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މިގޮ މައްސަލައިގައި ޤާނޫނީ އިލްމު ދުރުކުރުން ގޮތުން ނިންމުމަށް ބައްދަލުކުރިފަދައިން ޢަމަލު ސަބަބުތަކުގައި ނުހިމެނެއެވެ. މި ސަބަބުތަކާހުރެ، އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމަށް ދެކެމެވެ.

51. މިބާވަތުގެ ނިޔާތަކުގެ މައްސަލަ ނިންމަން ފެންނަގޮތަކީ،

51.1. [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/09 (4 ޖޫން 2025) "ބަންދު މުއްދަތު ނިންމިގޮތް" އަދި ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2025/11 (4 ޖޫން 2025) "ކޯޓު އަމުރު" ބާޠިލުކޮށް ކަނޑައަޅައި، މަޙްކަމާ ފުރުސަތު 2 (ދޭއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މިބާވަތުގެ ނިޔާގެ ބަލާފައިވާ ގޮތުން ކަނޑައަޅާފައި އަދި ދަށުކޮށްފައި ހުށަހަޅައިދިނުމަށް، މި ޝަރީޢަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ

---

[30] ބައްލަވާ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/93 ޤަޟިއްޔާގެ 31 ވަނަ ޕެރެގްރާފް، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/100 ޤަޟިއްޔާ، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/42 ޤަޟިއްޔާގެ 23 ވަނަ ޕެރެގްރާފް، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/21,22,23 ޤަޟިއްޔާގެ 80 ވަނަ ޕެރެގްރާފް، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/19 ޤަޟިއްޔާގެ 40-35 ވަނަ ޕެރެގްރާފް، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/63,64,65,66 ޤަޟިއްޔާ، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/52 ޤަޟިއްޔާގެ 22 ވަނަ ޕެރެގްރާފް، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/5 ޤަޟިއްޔާ، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-B12/25,26 ޤަޟިއްޔާ ހިމެނެއެވެ.

ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ [illegible] [illegible] [illegible] އަންގައި މައްސަލަ ނިންމުމެވެ.

[illegible]

2025/HC-B12/27 ޤަޟިއްޔާ [illegible]

52. މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-B12/27 ޤަޟިއްޔާގައި ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރުޠުތަކެއް [illegible] [illegible] [31] ކަމެވެ.

53. [illegible] އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް ބަލާއިރު، އެޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން، [illegible] ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އިންތިޒާމު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ހާލަތެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންތިޒާމެއްގެ ގޮތުގައެވެ. [illegible] އިތުރުން، ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަންދުކުރުމުގެ [illegible] އެޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން ލިބިދެއެވެ.

54. [illegible] [illegible] ޝަރުޠުތަކާއެކު ބަންދުން ދޫކުރުމުން [illegible] ބަންދުން ދޫކުރެވިފައިނުވަތަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަންދުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަންދުން [illegible] [illegible] [illegible] 32 ([illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible]

---

[31] [redacted] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/10 (4 ޖޫން 2025) "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"

އެފަރާތަށް ދައުލަތުން [illegible] ފޯރުކޮށްދެވެން ނެތުމުންނެވެ.[32] [illegible] އެއްވެސް ފަރާތަކުން އިސްތިއުނާފު [illegible] އެނގެން ނެތެވެ. އަދި، [illegible] ޚާއްސަ ޙާލަތު ނިމުމުން [illegible] ގޮތެއް [illegible] ދައުލަތުން [illegible] ވެސް އެނގެން ނެތެވެ.

55. [illegible][33] [illegible] ފަރާތުންނެވެ. [illegible]

56. [illegible] 02 (ދޭއް) [illegible] ކަމަށެވެ.

57. **ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު [illegible]** ޤަޟިއްޔާ[34] ގައި [illegible].[35]

---

[32] [redacted] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2024/27 (13 މާރިޗު 2024)

[33] [redacted] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2024/27 (13 މާރިޗު 2024)

[34] [2024] SC 23

[35] [illegible] ގެ 13 ވަނަ [illegible]

58. އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ ނިންމުމުގައި، [illegible] [illegible] ނުފޫޒު [illegible] އިޚްތިޔާރު [illegible] އަދި ކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު ވިސާމު އިސްމާޢީލް** ޤަޟިއްޔާ[36] ގައި ކަނޑައެޅުން [illegible] އުސޫލު [illegible]. އެހެންކަމުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/10 (4 ޖޫން 2025) "ކޯޓު އަމުރު [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible].

59. މި ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-B12/28 ގެ [illegible]

60. [redacted] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/09 (04 ޖޫން 2025) "ބަންދު [illegible] [illegible]" އިން ނިންމާފައިވާ [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2025/11 (04 ޖޫން 2025) "ކޯޓު އަމުރު" [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ބަލަމުންދާ ނަންބަރު 2025/HC-B12/28 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[36] [2024] SC 23

ނިންމަން ފެންނަގޮތް:

61. [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/10 (4 ޖޫން 2025) "ޢާޖިލު އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް" ބާޠިލުކުރަން ކަނޑައަޅައި، މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-B12/27 ޤަޟިއްޔާ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

62. ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު ގެ ރައުޔުގެ 51 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައިވާގޮތުގެ މަތިން މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-B12/28 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ނިޔާޒު ފަހުމީގެ ރައުޔު

63. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށްޓަކައި އެހެން ހުކުމުން،

1. [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/10 (4 ޖޫން 2025) "ކޯޓު އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުން ނިސްބަތުން" ބާޠިލުކުރުމަށް މި ޤަޟިއްޔާ ބަލާ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި،

2. [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2024/27 (13 މާރިޗު 2024) "ކޯޓު އަމުރު" ބާޠިލުކުރުމާއި، މިއަދުން ފެށިގެން 2 (ދޭއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައެޅުމަށް އެދި [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ، މި ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] ރިޢާޔަތްކޮށް، 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅުއްވާ މި ޤަޟިއްޔާ ބަލާ ފަނޑިޔާރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ނިންމައި އެކަން އަންގައި،

3. [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/AM/2025/09 (4 ޖޫން 2025) "ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުން ނިސްބަތުން" އަދި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]/MA/2025/11 (4 ޖޫން 2025) "ކޯޓު އަމުރު" ބާޠިލުކުރުމާއި، މިއަދުން ފެށިގެން 2 (ދޭއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައެޅުމަށް އެދި [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ، މި ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] ރިޢާޔަތްކޮށް، 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅުއްވާ މި ޤަޟިއްޔާ ބަލާ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ނިންމައި އެކަން އަންގައި، ހުކުމް ކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމްކުރެއްވީ:

ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރުހާތު

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ދީދީ